

Jožek je dobil mačeho

Ilustriral Fr. Godec

Komaj devet let je bil star ubogi Jožek, ko je izgubil svojo mamo. Si morete misliti, kako velik revež je postal kar čez noč? Saj se je komaj prav zavedel, da je njegova mama dobra, da je delala od jutra do noči, da mu je mogla priskrbeti vsakdanji kruhek. In zdaj je ni več med živimi — — —

Dobro se še Jožek spominja, kako ga je ljubko pobožala po glavi tisto zadnje jutro, preden je šel v šolo. Tisto poslednje jutro, ko sta stala v mali in nizki hišici v Halozah pri mizi in je na nji zrla s kota potemnelo Kristusovo obličje. Zdi se mu, da še vedno čuje v ušesih mamin glas: »Ná, le vzemi kruh, jaz bom že brez njega prebila doma!« Zadnji košček s trdo pečeno skorjo mu je hotela potisniti v nahrbtnik, da bi ga imel v šoli za južino. — V šolo je bilo treba skoraj uro daleč k fari, in sneg, ki je v teh dneh pred božičem zasul haloške klance in steze, je male šolarje izmučil med hojo.

»O, ne bom ga vzel, mama! Le imejte ga vi ali pa mi ga shranite! Imam dovolj klojcev za danes,« je odgovoril in se branil kruha.

»Ná, dam ti še pest klojcev, da ne boš lačen!« je dejala in mu vsula iz svojega oguljenega predpasnika krlje v nahrbtnik.

Nato je z drobnimi koraki odstopical in se šele izza ovinka ozrl,

kakor bi ga neki notranji glas opozoril, naj to stori. Tedaj je videl svojo dobro mamo, ki je stala na podstenu pri hiši in tiščala roke pred mrazom pod predpasnik. Zrla je za njegovimi stopinjami, njeno srce pa je šlo z njim.

»Le hitro pridi domov!« mu je še naročila s slabotnim glasom, ki se je ves nekam razgubil v hladnem zimskem jutru.

To jutro, prav tale trenutek je Jožek zadnjič videl svojo mamo živo. Kdo bi si bil mogel kaj takega misliti!

Ko se je sredi že mračnega popoldneva vrnil iz šole, je njegova dobra mama ležala že na belo pogrnjeni postelji mrtva. Nepremično je sanjalo njeno belo obličje, tiho so strmele posušene ustnice in oči, tiste dobre

in blage oči, ki so včasih tako lepo sijale nanj, so se za vedno zaprle. Jožka je prevzela neizmerna žalost, da se je vrgel k njej na posteljo in jo klical, tresel in le venomer klical — — —

*

Preteklo je že nekaj mesecev od tistega žalostnega in nesrečnega dne, ko je Jožkovo mamo ubilo v grapi drevo, ki sta ga z očetom podirala. Od tedaj sta bila Jožek in njegov oče sama v tem praznem domu. Vsak dan je trkala na vrata večja zapuščenost in revščina. Ubogi Jožek je prejel toliko bridkih ur, da bi se mu lahko od same žalosti stisnilo srce. Kamor koli je pogledal, kjer koli je iskal, nikjer ni bilo več dobre mame. Vsi kottički so bili prazni, vsi ogli so jokali za njo.

Kolikokrat je stal zvečer na sépu v gorici, ko še očeta ni bilo z dela, strmел po poti proti grapi dol in jo klical: »Mama! Mama! Boste skoraj prišli?« Tako se je bil navadil. Odkar je shodil, je skoraj vsak večer v prvem mraku, pa tudi še pozno v noč, čakal pri gorici na svojo mamo, kdaj se bo vrnila z dela. Tolikokrat se mu je kje globoko spodaj v grapi oglasila: »Že grem! Že grem, Jožek!« Tedaj je planil v diru po strmi poti njej naproti in se je oklenil za krilo. Prebrskal ji je žepe in predpasnik, v katerem mu je skoraj vedno prinašala kak kos kruha ali sirovega štruklja, ki ga je on zelo rad imel. Doma so bili tako revni, da še kravice niso mogli rediti: le košček vinograda, pod njim laz s sadnim drevjem, na vrhu pa tesno, belo pobeljeno hišico. To je bilo njihovo in z delom sta jim morala skrbeti mamika in atek za ljubi vsakdanji kruhek.

Čeprav je tudi te večere po svoji stari navadi še vedno postajal na sépu in klical mamo, ni bilo od nikoder njenega odgovora. Le raztrgan odmev njegovega plahega klika se mu je režal iz vseh kottičkov mračne grape. Tedaj je zahtel, sedel na mehko travo in si z drobnimi dlanmi zastrl objokan obrazek. Ves se je v joku tresel, srce ga je bolelo in ko se je zavedel, da je mama res umrla in je ne bo nikoli

več nazaj, je brez nehanja tožil. Tako mile so bile te tožbe njegovega osamelega in razbolelega srca, da bi kamen omehčale!

»Kaj ti je, Jožek?« ga je zdramil iz ihtenja neki večer dedek Matevž, njihov sosed. Sivolasni dedek se je opiral na palico in gledal pred sabo tega potrtega otroka, da je še njemu postalo hudo pri srcu. S silo se je krotil in zadrževal solze.

»Kaj pravite, dedek, res ne bo mame nikoli več nazaj?« je po dolgem času ihtel vprašal Jožek. Njegov glas je drhtel kot šiba na vodi, ki jo premetavajo valčki sem ter tja.

»Ne joči, Jožek! Vem, da si imel svojo mamo zelo rad. Kako tudi ne? Tudi jaz sem svojo imel, ko sem bil tak majhen fantiček kot si zdaj ti. Mislim, da jo imaš še zdaj. Zato sem prepričan, da ji želiš pač vse najboljše.« ga je tolažil dedek Matevž.

»Zelo rad sem jo imel. Kako pa naj kaj dobrega storim zanjo, če je ni več?« ga sprašuje Jožek.

»Eh, vidim, da si dober otrok.« Pristopil je bliže in se poleg Jožkovih nog usedel na zeleno mehko travo. Prižgal je svojo veliko pipo, se ozrl nekam proti nebu in spet nadaljeval: »Veš, tvoji mami je zdaj prav dobro. Bolje kot ji je bilo takrat, ko je prihajala večer za večerom po tej poti iz grape.«

»Res mislite, da ji je dobro? Dedek, mislite to res? Kako to veste, dedek?« se je Jožek nekoliko pomiril in z nekim veseljem spraševal dedka. Nekoliko bliže se je primaknil, da bi mu mogel strmeti naravnost v oči.

»O, le verjemi mi, da ji je dobro! Ona je v nebesih in tam je vsem dobro. Na tem svetu je bila revica obložena s trpljenjem in nadlogami, tam pa počiva, ker je bila že trudna. Bodi vesel tudi ti, Jožek, da se tvoji mamici v nebesih dobro godi!« mu je razlagal.

»Tega se že veselim, če ji je res dobro. Pa sem k meni ne bo nikoli več prišla? K meni, ki mi je tako hudo za njo?« je spet zaihtel Jožek.

»Potolaži se, revček! Tudi nate ni pozabila. Vedno bo s tabo, še vedel ne boš za to. Pri vsakem koraku te bo spremljala in ti pomagala v težavah. Le ne pozabi ti nanjo! Če jo boš kdaj česa prosil, bo vedno priporočala tvojo prošnjo dobremu Bogu.«

»Kako bo hodila z mano, če je ni več tu?« hoče spet vedeti Jožek.

»To je njej lahko! Glej, koliko svetlih zvezdic je na nebu!« je pokazal dedek v nebo. »Bog ve, za katero izmed njih lahko na skrivaj ždi, gleda dol na tebe in hodi s tabo. O, ona te že varuje in bedi nad teboj! Ne boj se, da bi pozabila nate! Ti samo poslušaj njen glas, ki ti bo govoril v srcu, in se po njem ravnaj! Ne stori nikoli ničesar, kar bi jo moglo razžalostiti!« mu je razložil dedek.

Dedek Matevž je zataknil ugaslo pipo za pas in hotel vstati. Tisti hip pa je prišel Jožkov oče s koso na rami od sosedu, kjer so kosili.

»O, sosed Matevž! Ti si pri nas? Dober večer Bog daj!« je pozdravil oče.

»Glej, z Jožkom sva se marsikaj pomenila. V zlate zvezde sva malo zrla, da bi videla v nebesa,« je odgovoril dedek.

Jožek je nato odšel pomirjen v hišo in prosil na tihem mamo v nebesih, naj ne pozabi nanj. Oba sosedu pa sta še precej pozno v noč zunaj govorila.

Ko je Jožek bil že davno v postelji, je oče zaklenil dveri in ga vprašal: »Si nocoj kaj molil? Na to ne smeš nikoli pozabiti. Še za svojo mamo zmoli kak očenaš!«

»Sem molil. Nisem pozabil!« je Jožek že skoraj v spanju zašepetal.

*

Proti jeseni ga je nekega dne Jožkova prijateljica Fefka iz šole domov idoč nenadoma pobarala: »Boš ti res dobil mačeho? Naša mama so rekli, da boš potem odšel z očetom na Polje. Da ne boš več tu doma!«

Jožek je strmel kot okamenel ob teh besedah. Nanje ni vedel odgovora. Nikoli ni pomislil, da bi utegnil dobiti mačeho. Saj je ne bi maral! Pretepala bi ga kakor ubogega Koroščevega Petra. Niti kruha mu nikoli ne da v šolo s seboj. Pri drugih sošolcih si izprosi klopcev in

kruha, ker je lačen. Zjutraj ga meče zgodaj iz postelje, če pa ubožec le malo dalje poleži ali zadremlje, ga že polije z mrzlo vodo in še tepen je povrhu. V šolo prihaja umazan in raztrgan in tolikokrat se med potjo kje zadaj za gručo šolarčkov sam zase joče. Drugi pa se še norčujejo z njim. — — — Ne, mačehe pa Jožek že ne bi maral. Bal bi se je, da se ji še v oči pogledati ne bi upal.

»Jaz še nič ne vem! Oče mi niso nič rekli,« je odgovoril naposled Fefki. »Ne maram mačehe!« je bruhnilo iz njega.

»Mama so rekli, da jo boš res dobil,« je zatrjevala. »Dedek Matevž so ji povedali.«

Jožek je povetil glavo. Če je res povedal dedek Matevž, bo že nekaj resnice na tem. Toda Jožek ni hotel o tem nič slišati. On mačehe ni maral. Vedno je še mislil na mamo, molil vsak večer zanjo in jo prosil zdaj za to, potem za ono; vselej je bil uslišan. On ni potreboval mačehe, da bi ga tepla in sovražila. Neka bojazen in strah sta se fantu prikradla v srce, da je s povešeno glavo in z žalostnimi očmi šel naravnost k dedku Matevžu.

»Dedek! Dedek! Bom jaz res dobil mačeho, da me bo bila in zaničevala? Jaz je ne maram!« je zatrdil dedku Matevžu, ki je sedel na brunu pred hišo in vlekel iz svoje pipe.

»Ne boj se je, Jožek! Rečem ti, ne boj se! Kdo ti je spet to povedal in te tako postrašil?« ga je pobaral in ga stresel za ramo. S prijaznimi očmi in z dobrodušnim smehljajem na ustih ga je nekoliko ohrabil.

»Fefka mi je rekla, ki je čula doma,« je pojasnil Jožek.

»Veš, Jožek, vsaka mama na svetu je za otroka dar božji. Vesel bodi, če jo boš res dobil! Da bi pa bila res tako huda, kot ti misliš, tega niti jaz ne verjamem. Ti si priden in dober otrok, zato ti ne more nič žalega storiti. Še rada te bo imela. Boš že videl!« je razlagal dedek Matevž.

Jožek je zaihtel. Videl je, da je le stvar taka. On bo torej dobil mačeho. Vztrepetal je v strahu pred mislijo nanjo. V mislih si je predstavljal, kak revež bo, če ga bo sovražila, puščala lačnega in ga metala zgodaj zjutraj iz postelje, ko vendar on tako rad spi. Ne, to ni mogoče! Dvignil je oči proti nebu, kakor bi hotel svojo dobro mamo v nebesih prositi, naj mu pomaga. Na trdno zemljo so curkoma lile njegove solze in ustnice so mu drhte, ne da bi mogel spregovoriti besedo. Njegovo srce je bilo polno žalosti.

»Ne maram je!« je krčevito iztisnil iz sebe.

»Ne smeš tako reči, dragi otrok! Bog nima rad takih trdoglavežev, še mama v nebesih te ne bi več marala, če bi bil tak. Ne poslušaj drugih, meni verjemi, ki sem ti velik prijatelj! Kajne, da sva prijatelja?« ga je dedek Matevž potegnil k sebi in mu s koščenimi prsti otrl svetle solze iz oči. »Kaj boš jokal? Jaz bi jo pa rad imel, le da sem že prestar. Kmalu bom šel za tvojo mamo in od tam bova potem oba gledala dol nate. Le priden bodi! Če boš pa dobil drugo mamo, jo imej prav tako rad, kot si imel prvo. Če boš imel ti njo rad, bo tudi ona tebe imela. Saj tvoja mama, ki pazi v nebesih nate, ne bi niti pustila, da bi dobil hudo in slabo mamo. Vse bo dobro in prav!« — Čez kak čas pa je spet nadaljeval: »Če bi ti pa bilo kdaj hudo, lahko pribežiš k meni. Vesel te bom sprejel, ker te imam rad. Pa vem, da tega ne bo treba!« je tolažil dedek Matevž malega obupanca.

Ko je Jožek odhajal od dedka, se mu je zdelo, da je spet nekoliko pomirjen. Bal pa se je le še vedno mačehe in vedno znova so mu prihajale na misel tožbe Koroščevega Petra, ki mu je včasih kot najboljšemu prijatelju mnogokaj razkril. Le njemu je svoje tožbe zaupal, ker je vedel,

da Jožek nikomur ne bo teh stvari zblebetal. Če bi za to zvedela Petrova mačeha, bi mu slaba predla.

Ob teh mislih mu je spet postajalo hudo, da je zajokal. Najhuje pa mu je bilo ob večerih, ko je stal na sépu ob trsju, metal svoj pogled v grapo. potihlo klical in se spet stresel v neki pričakovani grozi, ko je pomislil na dedkove besede. Vedno znova so ga vznemirjale, ne pa tolažile.

*

Tako ljubko in toplo je sijalo sonce tistega zgodnjega pomladanskega dne, kakor bi hotelo Jožkovo slovo narediti še bolj žalostno in težko. Danes se torej Jožek poslavlja od revne hišice v Halozah, v kateri se je rodil, od prostranih goric, ki obdajajo vse griče čez in čez in tudi od dedka Matevža. Z očetom se danes preselita na Polje, kjer ga čaka nov dom pri mačehi.

Jožek skoraj sam ni verjel, da je res dobil mačeho, dokler ni slišal tega iz samih očetovih ust. Tedaj se mu je zdelo, kakor da bi mu na mah hoteli iztrgati te poti po gričih in grapah, ki so mu bile dobre prijateljice in ki je hodil po njih vsa ta leta in jih ljubil. Čutil je, kako ga hočejo oropati lepih sanj in spominov na dobro mater, ki ga je gledala nekje iz nebes. Bilo mu je hudo kot še nikoli. Moral bo v mačehin dom, kjer mu bo vse tuje in hladno. Jokal je vse zadnje dni in ko je prišel voznik, da bi odpeljal pisano kramo v novi dom, mu je bilo, kakor bi mu trgali srce.

Oblekel je boljše srajco in opasal nov predpasnik, da bo nekoliko lepši šel od tod. V očeh sta mu blesteli svetli solzi, pretaknil je kot za kotom in se od slehernega drobca poslavljal. Pot, po kateri je prihajala toliko večerov mama z dela in ji je hodil po njej naproti, je milo božal s svojimi očmi in po tiho sam z njo kramljal. Toliko lepih trenutkov je stopilo predenj, da se mu je bridko storilo ob njih. O, saj mu mogoče ne bi bilo tako tesno pri srcu, če ne bi vedel, da ga čaka v novem domu tista hladna ženska, ki bo njegova mačeha in ki je najbrž nikoli ne bo imel rad. Zgrozil se je ob misli nanjo in se je bal.

Še k dedku je stopil, da bi se poslovil od njega, preden odide.

»Zakaj si tako žalosten, otrok moj?« ga je vprašal dedek Matevž, ko je videl, kako prihaja s sklonjeno glavo proti njemu.

»Ah, dedek — — — Dedek — — —!« je zjecljal in požiral solze.

»Ne bodi tako jokav! Veseli se, da imaš spet dobro mamo!« ga je dedek tolažil.

»Ne! Kar tu pri vas bom ostal, dedek. Skril se bom, da me ne bo nihče našel. Jaz ne grem k mačehi!« je tožil.

»Čemu se je vendar toliko bojiš. Dobra bo s tabo! Še prav dobro se ti bo godilo pri njej. Vsega boš imel dosti, kruha, mleka, vsega. Fant, če bi bil jaz na tvojem mestu, se ne bi prav nič obotavljal. Vriskal bi, ne se cmeril!«

»Če pa se je tako bojim. Saj vem: tako se mi bo godilo kot Koroščevemu Petru!« je spet znova tožil.

»Kaj še! Rekel sem ti, da bo vse v redu. Če bi se ti pa godilo slabo, kar pridi k meni. Rad te bom sprejel. Si slišal?«

»Kar zdajle bi ostal tu pri vas!« je proseče šepetal Jožek in mili pogledi so prosili dedka.

»Ne, ne! Ona te vendar čaka, posteljico ti že pripravlja, ti moraš iti. Priden bodi, kakor si bil vedno, pa bo vse dobro. Vsak večer moli za svojo prejšnjo mamo. Tudi za novo mamo moraš moliti. Poslušaj me!

Saj boš kaj prišel sem in mi boš vedel povedati, da se nisem prav nič motil.«

Dedek Matevž je nekoliko pomolčal, kakor bi hotel poiskati še kako besedo, ki bi mu jo moral dati na pot. Naposled je tudi njega prevzela tiha žalost ob tej uri slovesa. Zdelo se mu je, da se poslavlja od njega lastni otrok, tako ga je imel vedno rad. Koliko lepih ur sta presedela na travi! Kramljala sta o vsem mogočem: o svetu in poteh po njem, o ljudeh, o vojnah, o pravljičah. Kdo bi se mogel vsega v enem samem trenutku spomniti. Ko pa se v tolikih letih nagrmadi mnogo, da celo spomin preleteti tega ne more. Odkar je Jožek shodil, sta si bila prijatelja. Matevž mu je odkrival svet, zdaj pa bosta šla vsaksebi: le da bo mali Jožek šel življenju naproti, dedek Matevž pa bo ostal sam na tej božji zemljici in s palico v roki čakal na svoje poslednje slovo.

»Iti boš moral, Jožek! Oče te mogoče že čakajo,« je čez čas dejal dedek. »Priden bodi, kakor sem ti naročil, rad imej svojo novo mamo in pridi kdaj pogledat še k meni in mi prinesi novic, da mi ne bo preveč dolg čas!« Potrepljal ga je po rami, nato pa nežno prepeljal svojo koščeno roko čez njegov obrazek.

»Srečno, dedek! Bom že prišel, če se mi bo prehudo godilo!« je komaj spravil iz sebe Jožek in zahlipal ves v solzah.

»Tudi drugače se oglasi, ne le če bi ti bilo hudo!« ga je povabil dedek in mu stisnil drobno ročico. »Zbogom, fantek moj dragi!«

Ko je Jožek odhajal, je sivolasi starček zrl za njim in zdelo se mu je, da mu je dal na pot s seboj poslednji košček svojega srca in ljubezni. Otrl si je rosne oči in zašepetal: »No, spet bom sameval vse dni!«

Na vozu, naloženem z zadnjimi stvarmi, ki so jih peljali v novi dom, so sedeli voznik, oče in Jožek. Ves vase zatopljen se je Jožek oziral žalostno po haloških gričih, po cestah in poteh, ki jih je tolikokrat premeril v šolo in iz šole. Iz slehernega drobca je dihal odtenek spominov, sanj, življenja. Od vsega tega se je poslavljal s težko slutnjo, da ga čaka nekje na Polju mrzla roka sovražne mačeha.

Šele doli na ravnem, pri fari, so se za hip ustavili, ker sta oče in kaplan izmenjala nekaj besed.

»Zdaj boš pa hodil k meni v šolo, Jožek!« ga je gospod kaplan nagovoril. »Slišal sem, da je bil do zdaj dober učenec,« je dejal kaplan očetu.

»Kakor je pač mogel biti. Veste, včasih ni pri nas dosti časa za učenje. Če sili delo, je treba tudi kaj pomagati!« odgovori oče namesto Jožka.

»Bo že šlo! Ta bo moj ministrant gori pri podružnici, če bo hotel!« se je kaplan nasmehnil.

»Še ne znam ministrirati,« se je brž izgovoril Jožek.

»Se boš že naučil. Prinesel ti bom knjižico!« ga je kaplan potolažil.

Spet so se vozili naprej po dolgi cesti, sredi širokega polja, na katerem bi se sam Jožek zgubil — — —

Vse ure, ki so še ostale do večera, je Jožek na novem domu z mačeho prekramljal. Tako ljubeznivo ga je nekoliko priletna ženska spraševala to in ono, da se je je takoj privadil in mu je kmalu ves strah, s katerim je prestopil še malo prej prag te hiše, splahnel. Pokazala mu je majhno sobico s posteljo, ki bo njegova. Peljala ga je na vrt, kjer je prekopala gredice, on pa ji je pomagal posejati solato in posaditi čebuljčke rož. Pokazala mu je kravico belko, ki jo bo pasel in bo dajala vsak dan dobro mleko. Tega je on toliko pogrešal v Halozah, kjer kravice niso imele. Nazadnje mu je pokazala še ob koncu travnika rečico in klopo-

tajoč mlin, kamor se bo lahko hodil poleti kopat in lovit ribice. O, vse se mu je smejalo. Vsa otožnost se mu je nekam razgubila in veselje ga je vsega prevzelo, da si je mrmraje zapel. V to svojo novo mamó je dobival zaupanje in nič si ni mogel več predstavljati, da bi mogla biti proti njemu hudobna ali da bi z njim grdo ravnala. Venomer je skakljaj za njo in jo že klical kakor nekoč: »Mama, mama, kaj je to? Mama, zakaj je to takó?« Ona, vidno ginjena nad otrokovo pazljivostjo, mu je hitela razlagati stvari, po katerih jo je spraševal. Zdelo se ji je, da se bo sama pomladila ob njem. Taka radost in veselje sta ji sijali z lica in oči so poljubljale tega drobnega fantička.

Zvečer, ko je legel, je prišla še ona pogledat k njemu in mu skrbno popravljala odejico.

»Sladko spi, Jožek! Kar boš sanjal nocoj, si dobro zapomni: te sanje se ti bodo izpolnile!« mu je mehko zašepetala na uho in ga pobožala po čelu.

V molitvi za umrlo mamó, mačeho in še za dedka Matevža, je otrok srečen zasnan prvi večer v novem domu, ki se ga je prej tako bal.

*

Kak teden pozneje je Jožek šel z mačeho v mesto. K sosedi sta se spravila na voz. Lepo se je bilo peljati v mesto, kjer še Jožek svoj živ dan ni bil. Tolikokrat je že hrepenel, da bi videl mesto, visoke in lepe hiše, vse praznične, mogoče še celo vlak, ki bo brž vozil mimo in še Bog ve kaj drugega...

Niti sam ni vedel, kako so vozili skozi mesto. Kakor v sanjah je videl naravnost ogromne gosposke hiše, procesije ljudi, voz za vozom, svetle avtomobile, hrup in krik pa tak, da bi oglušil. Znašel se je v trgovini, kjer je mačeha kupovala neke stvari.

»Kaj bi pa ti rad imel?« ga je vprašala, ko je sama že vse izbrala. Malo se je zmedel, da ni vedel odgovora. Kaj neki naj si izbere, ko pa je toliko novih stvari tu, ki jih on ni še nikoli videl. Bog ve, kaj naj bi izbral iz vse te množice vabečih stvari, po katerih mu begajo nemirne oči.

»Bi imel to škatlico za svinčnike?« ga je vprašala mačeha in mu pokazala lepo poslikano škatlo na polici.

»Bi, to bi imel!« je brž odgovoril in lica so mu žarela od zadovoljstva in veselja.

Kupila mu je škatlo s ključavnico. Droben ključek je trgovec navezal na vrstico in mu ga obesil okrog vratu. Škatlo je vzel Jožek pod pazduho in junaško koračil z njo poleg mačehé, držeč se je za krilo.

Ob povratku domov jo je ves čas ogledoval, jo poskušal odkleniti in spet zakleniti, predvsem pa si je dopovedoval, da nobeden v šoli tako lepe škatle ne bo imel. Zdaj je ljubil mačeho kakor svojo prejšnjo mamó in jo tudi klical tako kot nekdanj: »Mama! Mama!«

Čez dober mesec dni je bila v podružnični cerkvi na vasi maša. Kaplan jo je bral. Tedaj je Jožek prvikrat ministriral. To nedeljo je oblekel tudi novo svetešnjo obleko, ki mu jo je mačeha kupila zadnjič v mestu. Da bi videli, kako čeden ministrant vam je bil! Gladko se je naučil vseh latinskih molitvic iz kaplanove knjižice in marsikatero oko matere je tedaj iz cerkve gor strmelo po njem in marsikatero srce si je zaželelo takega fantka. On je sicer z malo zadrego stopal pred oltar in se bal, da bi se mu kje zataknilo, vendar je pred začetkom maše goreče prosil ljubega Boga, da bi mu dal vse srečno speljati do konca. Pozabil pa tudi ni na svojo pokojno mamó, ki je mirno spala tam daleč pri fari

pod haloškimi griči. Tudi njo je prosil, naj ga vodi na tem prvem, težkem koraku pred oltarjem. Spomnil se je dalje tudi na dedka Matevža, na katerega je tolikokrat mislil in mu je bil tako zelo hvaležen za njegove besede, ki mu jih je dal na pot. Tudi na sedanjo mamo je mislil med svetim opravilom.

Ona je stala sredi cerkvice in z veseljem zrla nanj pred oltar. Molitev ji je nekje globoko zastajala. Samo veselje in radost jo je dušila, da so ji solze rosile oči. Nikoli ni pričakovala, da bo imela kdaj še takega fantka.

Ko se je vrnil Jožek po maši domov, ga je sprejela pred ognjiščem in ga vsa srečna pobožala čez lica. »Dobro si se držal, Jožek! Lepo je bilo!« — Ker jo je samo zaupljivo in z očmi, polnimi ljubezni, gledal, ga je še tiše pobarala: »Si kaj molil za svojo pokojno mamo?«

»Sem!« je brž odvrnil. Potem je še mehko pristavil: »Tudi za vas sem molil, mama!«

»O, moj Bog! Ti otroček si molil tudi zame?« je vzdihnila in drobne solze so zdrknile čez njeno lice. Sklonila se je in ga

pritisnila k sebi na obraz. Srce ji je razganjala tiha sreča — — —

»Nekoč bom moral še k dedku, da jim bom povedal, kako sem prvokrat ministriral.« je dejal Jožek čez dolgo časa.

»Zdaj boš res moral iti!« je odgovorila.

Jožek je kar zavrnil ob njeni pritrditvi. Veselil se je, da bo lahko dedku Matevžu povedal vse, kar je že doživel v tem novem, dobrem domu.

POŠTEN TESAR

Reven tesar je šel v mraku domov. Pride na brv, položeno preko globokega potoka. Ker je bil truden, mu pade sekira z rame v vodo. Potok je bil preglobok in ni mogel z rokami do sekire. Vzdihoval je in prosil Boga pomoči. Hipoma je zašumelo po vodi in prikazal se je povodni mož, ki mu je podajal zlato sekiro.

»Ta ni moja,« reče tesar mirno. Povodni mož izgine pod vodo, a se kmalu prikaže s srebrno sekiro. »Tudi ta ni moja,« se odreže tesar. V tretje se potopi povodni mož in kmalu prinese železno sekiro z lesenim toporiščem. »Ta je prava, ta je moja sekira,« vzkligne veselo tesar. »Dobro,« pravi povodni mož, »ker si tako pošten, vzemi še prejšnji dve sekiri za plačilo.«